

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗ - ๓๘/๒๕๕๔

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลล้มละลายกลางส่งคำโต้แย้งของเจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) รวม ๓ คำร้อง ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง โดยมีรายละเอียดตามคำร้องดังนี้

คำร้องที่ ๑ นางเพ็ญพร งามไฟโรจน์พิบูลย์ โดยนายวิระชัย แทนจิรวัดนา ผู้รับมอบอำนาจ ผู้ร้อง เป็นเจ้าหนี้รายที่ ๒๘๖ ในกลุ่มเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๗ ของบริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๖๕๘/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ผู้ร้องโต้แย้งสรุปว่า

๑. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนของการฟื้นฟูกิจการมีการตราขึ้นบังคับใช้ภายหลังรัฐธรรมนูญปัจจุบันใช้แล้ว และมีบางส่วนที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ กล่าวคือหากเจ้าหนี้รายใดหรือกลุ่มใดมีมูลหนี้จำนวนมากพอ มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอำนาจต่อรองก็สามารถลงมติยอมรับแผนหรือไม่ก็ได้ ขณะเดียวกันเจ้าหนี้ที่เป็นกลุ่มซื้อบ้านถึงแม้จะมีจำนวนหลายร้อยคนก็ตาม แต่มีจำนวนมูลหนี้ไม่มากและมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยกว่า ไม่สามารถคัดค้านหรือแก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการให้เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้กลุ่มนี้ได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เนื่องจากทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่เสมอภาคกันในการลงมติ และเปิดช่องว่างของกฎหมายให้เลือกปฏิบัติได้ ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๘ เป็นการจำกัดอำนาจของศาลให้ต้องพิจารณารับแผนฟื้นฟูกิจการ หากแผนฟื้นฟูกิจการเข้าเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ กำหนดอันเป็นการจำกัดดุลยพินิจของศาลที่ไม่อาจจะพิจารณาให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ส่วนใหญ่ แต่มีมูลหนี้น้อยกว่าและไม่มีอำนาจทางเศรษฐกิจที่จะต่อรองกับ

ผู้ทำแผนได้ น่าจะถือว่าเป็นกฎหมายที่ขัดต่อความสงบสุขของประชาชน ทั้งที่ศาลเห็นแล้วว่าไม่เป็นธรรม ต่อเจ้าหนี้บางกลุ่ม แต่ต้องรับแผนเพราะได้ผ่านการลงมติรับจากเจ้าหนี้ที่มีมูลหนี้มากกว่า กระบวนการฟื้นฟู กิจการของลูกหนี้เกี่ยวกับการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนโดยเฉพาะการลงมติรับแผนและการพิจารณาแผน ฟื้นฟูกิจการของศาล จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ

คำร้องที่ ๒ บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้รายที่ ๓๘ บริษัท ทีพีไอ คอนกรีต จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๓๙ บริษัท แอ่งโกลเอเชียโปรเจกส์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง จำกัด เจ้าหนี้ รายที่ ๔๗ และบริษัท ชูต เคมี (ไทย) จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๗๕ ผู้ร้อง เจ้าหนี้ของบริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ พ. ๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ผู้ร้องโต้แย้งสรุปว่า

๑. ผู้ร้องได้รับการจัดให้อยู่ในประเภทของเจ้าหนี้การค้าของแผนฟื้นฟูกิจการที่ศาลล้มละลายกลาง จะมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน

๒. ด้วยเหตุที่แผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าว มีการกำหนดหลักเกณฑ์การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งปวง แตกต่างกันไป เช่น เจ้าหนี้ทางการเงินผู้ไม่มีหลักประกันมีความได้เปรียบในการได้รับชำระหนี้มากกว่า เจ้าหนี้ทางการค้า โดยจะได้รับชำระหนี้ในส่วนของเงินต้นเต็มจำนวน แม้จะเป็นการผ่อนชำระโดยขยาย เวลาออกไป ก็ยังมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยจากเงินต้นนั้น ขณะที่เจ้าหนี้ทางการค้าได้รับชำระหนี้เพียงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินที่ขอชำระ โดยตามแผนอ้างว่าเพื่อเป็นการล้างหนี้ให้หมด อันเป็นข้อปฏิบัติที่ผู้ทำแผน เลือกใช้กับเจ้าหนี้ทางการค้าประเภทเดียว แต่ไม่มีข้อกำหนดเช่นนี้กับเจ้าหนี้กลุ่มอื่น

๓. การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมของผู้ทำแผน ในลักษณะให้สิทธิประโยชน์แก่เจ้าหนี้กลุ่มอื่น มากกว่าเจ้าหนี้ในกลุ่มการค้า เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากวิธีการชำระหนี้ และผลประโยชน์ที่ให้กับบรรดาเจ้าหนี้ เป็นการเลือก ปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยไม่เป็นธรรม

๔. มติของเจ้าหนี้ในที่ประชุมแผนฟื้นฟูกิจการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแผนฟื้นฟูกิจการ ก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะมติดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ทั้งที่วัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายหรือการฟื้นฟูกิจการ มีเพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับชำระหนี้ หรือได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันเพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วย แต่มาตรา ๕๐/๕๖ ทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลาย มีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ เจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้มากแม้จะมีเพียง ๑ หรือ ๒ ราย ก็สามารถมี มติพิเศษได้ เจ้าหนี้ที่มีหนี้จำนวนน้อยจึงถูกจำกัดสิทธิโดยปริยาย จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๘

๕. การที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๘ บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า แผนมีรายการครบถ้วน และข้อเสนอในแผนนั้นปฏิบัติต่อเจ้าหนี้กลุ่มเดียวกันอย่างเท่าเทียมกันนั้น เป็นการจำกัดอำนาจในการพิจารณาและใช้ดุลยพินิจของศาล คือศาลต้องมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนถ้าแผนมีรายการครบถ้วน โดยไม่เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจหรือสอบสวนข้อเท็จจริง จากผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ทำให้ศาลไม่อาจใช้ดุลยพินิจพิจารณาให้เกิดความเป็นธรรมกับเจ้าหนี้ที่มีมากกว่าแต่มูลหนี้น้อยกว่า ทั้งการที่มาตรา ๘๐/๔๒ ทวิ กำหนดให้มีการแบ่งเจ้าหนี้เป็นกลุ่มยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติที่จะชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน เป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้รายย่อยในการที่จะได้รับชำระหนี้ จึงเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะทำให้มีการจำกัดสิทธิของบุคคลและทำให้มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลต่างกัน โดยไม่ได้คุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิของบุคคล

คำร้องที่ ๓ กองทุนรวมเกมม้าแคปปีตอล ผู้ร้อง เป็นเจ้าหนี้รายที่ ๑๔๒ ของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๕๑๒/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ผู้ร้องโต้แย้งสรุปว่า

๑. ผู้ร้องได้รับโอนสินทรัพย์ สินเชื่อธุรกิจ จากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ พารา จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนนคร จำกัด และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนไทย จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ผู้ร้องรับโอนทั้งสิทธิ หน้าที่ ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทั้ง ๓ แห่งแล้ว จึงเป็นเจ้าหนี้กลุ่มสถาบันการเงิน สมควรจัดอยู่ในกลุ่มเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๘ (กลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงินที่ไม่มีหลักประกัน) ควรได้รับการชำระหนี้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๘ คือได้รับชำระหนี้ภายหลังปรับโครงสร้างหนี้ร้อยละ ๓๕ การจัดให้ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๑๒ ทำให้ต้องเสียเปรียบ ไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นการเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยไม่เป็นธรรม และไม่สุจริตใจต่อเจ้าหนี้ เป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๒. มติของเจ้าหนี้ในที่ประชุมฟื้นฟูกิจการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแผนฟื้นฟูกิจการไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ประชุมเห็นชอบกับแผนฟื้นฟูกิจการนั้น เป็นไปโดยอาศัยจำนวนหนี้จำนวนมากของเจ้าหนี้รายใหญ่บางส่วนเข้าบังคับ และเอาเปรียบเจ้าหนี้ที่เป็นรายย่อยอื่น อีกทั้งทำให้เดือดร้อนจากแผนฟื้นฟูกิจการ และสามารถแก้ไขแผนได้เนื่องจากขาดคะแนนเสียงสนับสนุน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ทำให้แผนฟื้นฟูกิจการผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้รายใหญ่เพียงไม่กี่ราย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓

มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวเปิดโอกาสให้มีการจำกัดสิทธิของบุคคล และให้มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลต่างๆ โดยที่ไม่ได้เข้าไปคุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิของบุคคล

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลล้มละลายกลางได้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องทั้งสามเรื่องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว แล้วส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องทั้งสาม

ส่วนประเด็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓๕ - ๓๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ แล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัยประเด็นนี้ซ้ำอีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงให้ยกคำร้องของผู้ร้องทั้งสาม

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ